

Inflația a schimbat obiceiurile de consum ale populației, de Adrian Vasilescu

Valul inflației globale a ajuns în anul IV fără să se fi spart. Cu puteri vizibil diminuate, însă! Prețurile continuă să crească, deci - dar mai încet, tot mai încet - dând expresie trecerii inflației în faza ei cea mai calmă dezinflația! Excepție fac acele țări cu mari economii care se confruntă cu deflația. China de exemplu, unde semnele de revigorare a cheltuielilor de consum nu se întrevăd încă, suportă dușul rece al valorilor negative ale prețurilor. Ori Japonia, care după 25 de ani de deflație forțează un ritm moderat de creștere a inflației, până în jur de 2 la sută, fără să aibă însă certitudinea că prețurile de consum nu vor începe din nou să scadă. Sau zonele în care inflația încă galopează. Banca Mondială, într-un tablou global, a numărat patru țări cu inflații de câte trei cifre, între 104 și 200 la sută, și de trei ori mai multe cu câte două cifre, între 19 și 72 la sută. Repet: acestea sunt excepții.

Lumea, în acest timp, are ca regulă generală dezinflația. Astăzi, cu probele dinamicii prețurilor de consum în față - măsurând într-o primă fază ascensiunile până în vârfurile inflaționiste din vara și toamna anului 2022, iar în faza a doua panta calmă a dezinflației din 2023, cu ușoare mișcări recurente în decembrie sau în ianuarie 2024 - avem imaginea cea mai semnificativă a strategiilor de politică monetară ale băncilor centrale din întreaga lume. Și, mai cu seamă, avem certitudinea acțiunii lor corecte. În sensul că, în 2021, nu s-au repezit să scoată săbiile într-o încercare disperată de a reteza dintr-o dată toate capetele balaurului dezlanțuit. Stăvilarele în calea inflației au fost ridicate rând pe rând - în ritmuri accelerate în 2022, după ce a început războiul în Ucraina, și mai calme în 2023, cu ochii pe riscuri însă după înțețirea conflictului din Orientul Mijlociu - dar pretutindeni răspunzând la aceeași comandă: „Atenție la dozaj!”...

În România, Banca Națională nu a avut, în esență, o strategie diferită de cea a marilor bănci centrale. Și nici nu a înfruntat inflația cu un „arsenal” inferior. Iar cele două faze, inflația și dezinflația, au înregistrat în curgerea lor episoade asemănătoare celor din SUA ori din zona euro. Am avut de-a face inclusiv cu o ușoară mișcare recurentă în ianuarie anul acesta. Este însă de reținut că ieri, în conferința de presă de la BNR în care a fost prezentată analiza raportului asupra inflației, guvernatorul a restrâns aria de comparație pentru România la Cehia, Polonia și Ungaria. Fapt firesc atât timp cât, în acest patruleter regional, atât indicatorii ce privesc inflația, cât și cei ce măsoară alte multe sfere ale economiei sunt comparabili sub multe aspecte. Iar EUROSTAT publică cifre și date relevante.

Care este poziția României în acest patruleter? Calibrarea corectă a dobânzii de politică monetară, la niveluri optime ori cel puțin adecvate, a asigurat un curs sustenabil al dezinflației de-a lungul întregului an 2023, fără să incomodeze nici creșterea economică și nici piața muncii. Dobânda directoare a BNR și stabilitatea cursului de schimb s-au răsfrânt pozitiv asupra întregii economii. Iar în ce privește cele două piețe reglementate și supravegheate de BNR - piața monetară și piața valutară - au fost adoptate măsuri care să evite orice fel de derapaj. Și niciun calcul nu arată că s-ar fi produs derapaje.

Important, acum, este ca după „cocoșa” din ianuarie... dezinflația să meargă mai departe. Și chiar într-un ritm mai rapid. Nu întâmplător, în conferința de presă, guvernatorul s-a referit la însemnătatea previziunilor făcute de BNR. Mișcarea prețurilor din ianuarie, ce a întrerupt cursul dezinflației, este un exemplu semnificativ. Ce i s-a comunicat publicului că va fi în ianuarie anul curent, s-a întâmplat întocmai în realitate!

Alte două previziuni au fost avansate ieri. Una se referă la dobânda de politică monetară. Dacă „devierea” din ianuarie va fi urmată, așa cum vede BNR viitorul apropiat, de două luni de dezinflație certă... va fi atunci loc pentru discuții despre trecerea la reducerea dobânzii de politică monetară. La începutul acestui an, după 12 luni de dezinflație, n-a fost loc. Ar fi fost nefiresc, cum sublinia guvernatorul, ca BNR să înceapă dezbateri referitoare la reducerea dobânzii de politică monetară... în timp ce anunța întreruperea dezinflației în ianuarie. Iar cealaltă previziune ia în calcul intrarea dezinflației, anul viitor, în ținta stabilită de Banca Națională. Acest tip de dialog cu publicul are un puternic efect psihologic, în sensul că direcționează optim anticipațiile privind mișcarea prețurilor și, pe această cale, contribuie la grăbirea momentului în care actualul ciclu inflaționist își va încetini motoarele până la nivelul țintei de 2,50 la sută. Ratele inflației, lunare, anuale ori calculate pe 24 de luni, reprezintă valori medii. Dar mediile pot fi iluzii matematice. Și au capcanele lor, pot surprinde o mișcare ceva mai lentă a prețurilor pe un eșantion de multe mii de produse, deși scumpirea doar a câtorva mărfuri cu ponderi mari în piața de consum poate declanșa mișcări semnificative în dinamica inflației. S-a întâmplat de multe ori așa și în decursul actualului ciclu inflaționist.

Fără îndoială, mediile au rostul lor în cunoașterea și înțelegerea fenomenelor de masă. Calculându-le - fie ca medii simple, fie ca medii ponderate - obținem o imagine relevantă a schimbărilor pe care le poate provoca un ciclu inflaționist cum este cel actual în obiceiurile de consum ale gospodăriilor populației.

<https://www.zf.ro/eveniment/adrian-vasilescu-bnr-inflatia-a-schibat-obiceiurile-de-consum-ale-22272635>